

Mottagare
Näringsdepartementet
Remiss N2015-2214-sk
103 33 Stockholm

Datum
2016-11-11

Avsändare
Sören Petersson, Vd
Holmen Skog

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Holmen Skog välkomnar arbetet med att utforma ett Nationellt skogsprogram. Vi uppskattar möjligheten att lämna synpunkter på remissen. Vi lämnar här övergripande synpunkter, synpunkter på åtgärdsförslag presenterade i rapporterna samt våra kommentarer till det fortsatta arbetet.

Holmen Skogs vision lyder ” *Vi odlar framtiden – vi utvecklar skogens alla värden och odlar råvaror för ett hållbart samhälle*”. Där har vi tagit fasta på de möjligheter som skogen erbjuder, framförallt produktionen av biomassa.

Övergripande synpunkter

Ökad tillgång till biomassa är grunden för en växande bioekonomi

Med välskötta skogar och en skogsindustri i världsklass finns goda förutsättningar att utveckla ett starkt nationellt skogsprogram för Sverige. Visionen för skogsprogrammet är ”*Skogen – det gröna guldet – ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utveckling av en växande bioekonomi*”.

Med världens utmaningar kopplade till en växande befolkning och pågående klimatförändring behövs ett paradigmskifte. Vi behöver täcka behoven för en växande befolkning på ett hållbart sätt. Det är dags att ta steget från en fossilbaserad värld till en bioekonomi.

Grunden för en växande bioekonomi är att tillgången till biomassa ökar över tid.

Det är därför en påtaglig brist att det presenteras så få åtgärder för att öka tillgången på råvara i materialet. Återkommande noterar vi att arbetsgrupperna fastnat i diskussioner om hur avvägningar bör ske mellan olika intressen och att det saknas ambitioner och mål för att totalt öka tillgången på biomassa utan negativa konsekvenser för övriga intressen. Det gör att många av åtgärdsförslagen tyvärr inte bidrar till att nå skogsprogrammets vision.

Äganderätt utgör fundamentet för en långsiktig förvaltning av skogsresursen

Alla arbetsgrupper konstaterar att skogspolitiken med frihet under ansvar och grundlagsfäst äganderätt ligger fast. Samtidigt läggs flera förslag som med fel angreppssätt kan urholka äganderätten. En stark äganderätt utgör själva grundfundamentet för en långsiktig förvaltning av skogsresursen. När det blir osäkert om man får skörda det man sår förloras lätt det långsiktiga perspektivet.

I en jämförelse med andra ledande skogsnationer i världen kännetecknas nordiskt skogsbruk av en mycket hög andel privat ägande. Det är viktigt att samhället förstår och respekterar privata skogsägares drivkrafter för ett aktivt, hållbart och långsiktigt skogsbruk.

Skogsbruket är även helt marknadsdrivet. Det medför att det krävs en internationellt konkurrenskraftig industri som tillräcklig betalningsförmåga för virket så att det skapar drivkrafter för skogsägarna att leverera virke och att aktivt bruka sin skog.

Holmen Skog AB

Postadress
Hörneborgsvägen 6
891 80 Örnsköldsvik

Hemsida
www.holmen.com

Org.nr
556220-0658

E-post
soren.petersson@holmenskog.com

Säte
Örnsköldsvik

Huvudrubrik

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Datum

2016-11-11

HOLMEN**Avsändare**

Sören Petersson, Holmen Skog

Sidnummer

2(6)

Synpunkter på åtgärdsförslag

Generellt sett är det många åtgärdsförslag som beskrivs i rapporterna. Sannolikt är det ineffektivt att genomföra alla. Vi har valt att kommentera de rekommendationer och åtgärdsförslag vi anser har **störst** betydelse för att nå regeringens vision.

1. Tillväxt, mångbruk, värdeskapande av skogen som resurs

Följande förslag anser vi på ett effektivt sätt kan bidra till visionen:

- Vässa forskning, högskola, universitet och yrkesutbildningar
- Handslag om mer skog i skolan
- Skapa Arena skogen – regionala utvecklings- och samverkansforum
- Utred artskyddsförordningen
- Regeringen bör verka för att säkra enskilda näringsidkares beskattningsneutralitet vs andra

Kommentarer:

En generell synpunkt när det gäller mångbruk är att utan ekonomiska incitament nås ingen framgång. Vi noterar att vare sig skogspolitiken eller Skogsvårdslagen begränsar i dag mångbruk. När mångbruket tangerar eller går över gränsen för allemansrätten ska avtal upprättas med markägaren för att reglera detta.

Sverige och världen står inför omfattande förändringar när vi ska utveckla bioekonomin. Det är uppenbart att omställningen kommer att behöva helt nya kompetenser och även samverkan mellan olika kompetenser, både tvärvetenskapligt och mellan branscher. Regeringen föreslås tillsätta en utredning om kompetensbehoven inom alla aspekter på bioekonomi. Med utgångspunkt i en bild av var Sverige behöver vara 2030 i kompetenshänseende görs sedan en gapanalys mot dagens utbildning och forskning och därefter läggs en strategisk handlingsplan för att överbrygga gapet.

Allmänt spridd kunskap om skogen bidrar positivt vid rekrytering till skogsnäringen, ger en positiv syn på att bruka och skörda skog, förståelse för skogen som ekosystem, samt ger den trygghet som krävs för att själv utforska och njuta av den under sin fritid. Vi ser att Skogen i skolan är en bra plattform för att öka kunskapen om skog.

Förslaget om Arena skogen bör ingå som en regional del av den fortsatta organisationen och genomförandet av det Nationella skogsprogrammet. Arbetet bör tydligt inriktas mot målen att skapa ökad tillväxt och ekonomiskt bärkraft, vilket i sin tur leder till fler arbetstillfällen. För att nå framgång behöver skogsägaren och intressenter kopplade till värdekedjan mellan skog och kund ges stort inflytande.

En översyn av Artskyddsförordningen är nödvändig. Vi vill påtala att ersättningsfrågorna vid inskränkning av brukandet inte endast är oklara i samband med Artskyddsförordningen, utan även att nyckelbiotoperna omfattas.

Holmen Skog AB

Postadress

Hörneborgsvägen 6

891 80 Örnsköldsvik

Hemsida

www.holmen.com

Org.nr

556220-0658

E-post

soren.petersson@holmenskog.com

Säte

Örnsköldsvik

Huvudrubrik

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Datum

2016-11-11

HOLMEN**Avsändare**

Sören Petersson, Holmen Skog

Sidnummer

3(6)

2. Virkesproduktion, övriga ekosystemtjänster och naturens gränser

Följande förslag anser vi på ett effektivt sätt kan bidra till visionen:

- Använda statens mark som ersättning vid reservatsbildning
- Teknikutveckling för ökad skonsamhet och minskad fossilbränsleanvändning
- Arbetet för bättre balans mellan skog och vilt intensifieras och breddas
- Kunskapslyft för skogen

Kommentarer:

Vi noterar att gruppen fastnat i diskussioner om hur avvägningar bör ske mellan olika intressen. Diskussionen utgår från ett statiskt synsätt utifrån dagens läge och det saknas ambitioner och mål för att skapa tillgång till totalt mer biomassa genom att t.ex. odla mer skog. Det gör att många av åtgärdsförslagen tyvärr inte bidrar till att nå visionen.

Vi motsätter oss förslaget om arrendebaserade ersättningar, vad händer när arrendet löper ut? Vi förordar i stället att KOMET-programmet utvidgas och föreslår att Sverige i likhet med Norge utvecklar en modell för skydd där markägaren avgör om mark ska lösas in eller inte.

I februari 2014 fattade den tidigare regeringen beslut om Etappmål för skydd av landområden som innefattar formellt skydd av ytterligare 150 000 ha skogsmark före 2020. För att nå detta mål krävs att ett stort antal områden skyddas på den korta tid som nu återstår. Vår bedömning, baserad på erfarenheter från de senaste årens arbete med områdesskydd, är att enda sättet att lösa detta inom utsatt tid är genom markbyten. Detta är en kostnadseffektiv process, vilket medför behov av mindre anslag för att nå målet. En beskrivning av resultatet av markbyten 2013-2015 finns i Naturvårdsverkets skrift "Ersättningsmarker för skydd av natur – en bra affär". När detta mål är uppnått anser vi att fokus bör flyttas från att skydda mark till att sköta och utveckla naturvärden i reservaten.

Ett av de stora problemen med att öka tillgången på biomassa är att vissa marker är så mjuka att de endast är tillgängliga då marken är frusen. Genom att utveckla bättre teknik, t.ex. genom banddrivna skogsmaskiner kan dessa områden skördas utan att det blir djupa körskador. Det finns bra idéer, men brist på finansiering gör att utvecklingstakten är för låg.

Viltbetetrycket i de svenska skogarna är i dag för högt. Det medför dels att stor del av tillväxten äts upp och att den biologiska mångfalden påverkas negativt då t.ex. rönn och sälg inte kan bilda träd. En stor del av de produktionshöjande åtgärderna (bättre genetik, plantor och markberedning) tappar helt sin effekt om vi inte når målet att minst sju av tio av plantor förblir oskadade när de växer upp och blir träd. Förslaget bör kompletteras med ett uppdrag till Skogsstyrelsen om att svara för faktaunderlag till klövviltförvaltningen i form av skadeinventering och foderprognoser.

Holmen Skog AB

Postadress

Hörneborgsvägen 6

891 80 Örnsköldsvik

Hemsida

www.holmen.com

Org.nr

556220-0658

E-post

soren.petersson@holmenskog.com

Säte

Örnsköldsvik

Huvudrubrik

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Datum

2016-11-11

HOLMEN**Avsändare**

Sören Petersson, Holmen Skog

Sidnummer

4(6)

3. Främjande av biobaserade produkter och energi, smarta transporter, en industri i världsklass och ökad export

Vi ställer oss bakom **samtliga** förslag i rapporten, men vill särskilt lyfta fram:

- Samhällskontrakt för en växande bioekonomi
- Säkerställ en väl fungerade infrastruktur
- Näringspolitik för stärkt konkurrenskraft
- Stimulera urbant träbyggande

Landet behöver samlas kring ett tydligt mål för vad vi vill uppnå med våra rika skogsresurser. Det kan vara en viktig komponent i ett samhällskontrakt. Under de senaste 20 åren har debatten enbart handlat om hur vi skall balansera och göra avvägningar mellan olika intressen. Det som nu behövs är att identifiera och göra de åtgärder som krävs för att öka tillgången på biomassa - utan att det i övrigt får negativa konsekvenser.

Som företag kan vi i hög grad bidra till att skogen växer bra. Men det är till liten nytta om råvaran inte är ekonomiskt och praktiskt tillgänglig. Vi behöver vägar och järnvägar som är tillgänglig över hela året i hela landet för att löpande klara att försörja industrin med råvara.

Vi behöver konkurrenskraftiga villkor och en politik med styrmedel som styr mot en omställning till en växande bioekonomi. Att beskatta avstånd leder varken till miljövinster eller produktivitetsökningar. En avståndsbaserad skatt slår kraftigt på totalkostnaden för råvara till industrin och i lastbilstransporter till kund. Det leder till lägre aktivitet i skogsbruket och mindre produktion i industrin. Det är fel väg att driva utvecklingen. Utsläppsminskningar av fossil koldioxid kan istället uppnås genom byte av bränsle, snålare motorer eller smartare transporter, vilket t.ex. kan åstadkommas genom tyngre och längre lastbilar och tåg.

Att bygga i trä är hållbart och klimateffektivt, men ger idag ingen konkurrensfördel eftersom byggregler enbart ställer krav på energiprestanda i driftsfasen. I produktionsfasen och vid val av material finns inte liknande krav, som till exempel i livscykelanalyser. Trä är ett energieffektivt material eftersom det kräver relativt liten energiinsats och är en förnybar och återvinningsbar resurs samtidigt som produkterna lagrar kol. Ökad användning av trä i byggande kan stimuleras genom krav vid offentlig upphandling.

Holmen Skog AB

Postadress

Hörneborgsvägen 6

891 80 Örnsköldsvik

Hemsida

www.holmen.com

Org.nr

556220-0658

E-post

soren.petersson@holmenskog.com

Säte

Örnsköldsvik

Huvudrubrik

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Avsändare

Sören Petersson, Holmen Skog

Datum

2016-11-11

Sidnummer

5(6)

HOLMEN

4. Internationella skogsfrågor

Följande förslag anser vi på ett effektivt sätt kan bidra till visionen:

- Etablera skogen som en profilfråga i svensk utrikespolitik
- Inrätta en organisation för internationella skogsfrågor

Vi saknar tydliga åtgärdsförslag för svensk påverkan i skogs- och skogsindustrifrågor i EU. Ett förslag är att förstärka den ständiga representationen med en skogsattaché och genom att stimulera fler svenskar med skoglig eller skogsindustriell bakgrund att arbeta i EU-kommissionen.

EU-perspektivet behöver adresseras tydligt i ett nationellt skogsprogram. EU har inte en gemensam skogspolitik. Skogsbruk och skogsindustri påverkas däremot i hög grad av beslut inom andra politikområden, främst inom miljö- och energiområdet. Kunskapen om svenskt och nordiskt skogsbruk och skogsskötsel är väldigt begränsad inom övriga EU. Förutsättningarna skiljer sig stort inom EU och det finns risk att ställningstagande och beslut formars utifrån förutsättningar som skiljer sig från de nordiska. Frågan omfattar såväl skogsbruk som synen på färskfiber gentemot returfiber.

För ett land som Sverige kan beslut som påverkar skogsbruk och skogsnäring få mycket stora konsekvenser. Ett aktivt arbete för information och kunskapsuppbyggnad inom EU-administration och beslutsfattare är därför en nationellt viktig uppgift.

Gemensamma initiativ bör tas där både stat, näring samt fackliga och ideella organisationer kan delta för att sprida en tydlig bild av det svenska och nordiska skogsbruket och skogens roll i samhället. Samarbete bör ske med övriga länder inom EU med liknande skogsbruk som det svenska.

Vi föreslår att Skogsstyrelsens internationella enhet förstärks och får utökad uppdrag kring omvärldbevakning och samordning av internationella skogsfrågor.

Holmen Skog AB

Postadress

Hörneborgsvägen 6

891 80 Örnsköldsvik

Hemsida

www.holmen.com

Org.nr

556220-0658

E-post

soren.petersson@holmenskog.com

Säte

Örnsköldsvik

Huvudrubrik

Remissvar på underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges nationella skogsprogram

Avsändare

Sören Petersson, Holmen Skog

Datum

2016-11-11

Sidnummer

6(6)

HOLMEN

Genomförande - Vi behöver ett Nationellt skogsprogram

Landet behöver samlas kring ett tydligt mål för vad vi vill uppnå med våra rika skogsresurser. Kanske kan det ske i form av ett samhällskontrakt som föreslås i arbetsgrupp 3.

Under de senaste 20 åren har debatten enbart handlat om hur vi skall balansera och göra avvägningar mellan olika intressen. Det som nu behövs är att identifiera och göra de åtgärder som krävs för att öka tillgången på biomassa – utan att det i övrigt får negativa konsekvenser.

Vi föreslår att visionen konkretiseras med åtminstone ett tydligt mål kopplat till ökad skörd och ett till förädling av skogsråvara. Det leder indirekt till ökade jobb och välfärd för landet.

Avgörande för en lyckad implementering av det nationella skogsprogrammet är långsiktighet och fortsatt dialog. Det nationella skogsprogrammet blir då en pågående policyprocess. Samtidigt är den som visionen för programmet anger också starkt kopplad till utvecklingen av en växande bioekonomi. Detta innebär att programmet dels bör ha en egen organisation och dels infogas i en struktur för en nationell bioekonomistrategi. Det finns en stark koppling till regeringens samverkansprogram för en biobaserad och cirkulär ekonomi.

Flera arbetsgrupper lämnar förslag till organisation för genomförande av skogsprogrammet. Det Nationella skogsprogrammet behöver såväl en regional som en internationell koppling. En regional arena, Arena Skogen, där skogsägare, entreprenörer, myndigheter med fler får möjlighet att mötas bör etableras för att driva regionala aspekter av skogsprogrammet. Ett internationellt skogspolicyråd inrättas för att ge råd till genomförandet och uppföljning av den internationella dimensionen av skogsprogrammet.

Skogspolitiken, styrmedlen och myndighetsstyrningen måste utgå från det Nationella skogsprogrammets vision. Ansvariga myndigheter har en viktig roll i att stimulera brukandet av de svenska skogarna. Det finns en stark grund och en stark politisk majoritet för den skogspolitik vi nu har i Sverige. Det är viktigt att det fullt ut återspeglas i berörda myndigheters verksamhet. I första hand Skogsstyrelsen, vars stöd och råd till skogsbruket är viktigt för att understödja och stimulera till aktivt skogsbruk i enlighet med grunderna för den svenska skogspolitiken. Skogsstyrelsen bör vara en myndighet där rådgivning om skogsproduktion och naturhänsyn utifrån frihet under ansvar står i centrum och inte förändras till att bli en granskande miljömyndighet med Miljöbalken som förebild. Skogsbruk är inte en miljöfarlig verksamhet och hälften av skogen ägs av mindre privata skogsägare. Regeringens styrning av myndigheten måste i det fallet vara tydlig.

Med vänlig hälsning

Holmen Skog AB

Sören Petersson, Vd

Holmen Skog AB

Postadress

Hörneborgsvägen 6

891 80 Örnsköldsvik

Hemsida

www.holmen.com

Org.nr

556220-0658

E-post

soren.petersson@holmenskog.com

Säte

Örnsköldsvik